

Umeå kommuns pensionärsråd (UPR)**Tid:** 7 februari 2020 kl. 09.00-12.00**Plats:** KS mötesrum, Stadshuset**Ordförande:** Carin Nilsson (S)**Deltagare:** Se nästa sida**Utses att justera:** Britt Jakobsson, PRO**Justeringstid:** Tisdag 18 februari kl. 10.30**Sekreterare:** ..... § 1–9
Ann Siklund**Ordförande:** .....
Carin Nilsson (S)**Justerare:** .....
Britt Jakobsson, PRO

BEVIS**Organ:** Umeå kommuns pensionärsråd**Sammanträdesdatum:** 2020-02-07**Förvaringsplats:** Socialtjänstens kansli, Norra flygeln, Stadshuset**Underskrift:** .....
Ann Siklund, nämndsekreterare

Deltagare**Ordinarie ledamöter**

Carin Nilsson (S), ordförande, äldrenämnden
Lotta Holmberg (M), äldrenämnden
Ari Leinonen (S), fritidsnämnden
Håkan Johansson (S), tekniska nämnden
Ulrik Berg (M), byggnadsnämnden
Tomas Wennström (S) kommunstyrelsen
Britt Jakobsson, PRO, vice ordförande
Curt Wiklund, PRO
Anna-Lisa Johansson, PRO
Christer Hansson, PRO
Barbro Kjellberg, SKPF
Bengt Roukus, SKPF
Sten Biström, SKPF, t.j. ers. för Sven-Olov Andersson, SKPF
Roger Näslund, SPF
Christer Fredriksson, SPF
Per-Martin Jonasson, RPG
Veijo Rajala, Finska klubbens pensionärssektion
Irene Sixtensson, Umeå demensförening

Ej tjänstgörande ersättare

Marianne Löfstedt (M), tekniska nämnden
Veronica Kerr (KD) kommunstyrelsen
Bertil Holmberg, PRO
Elisabeth Bjuhr, SPF
Birgitta Lindkvist, Umeå demensförening

Tjänstemän

Ann Siklund, nämndsekreterare
Madelaine Salomonsson, ekonomichef §§ 1-4
Therese Dahlberg, arbetsledare friskvård § 5
Sofia Eriksson, friskvårdskoordinator § 5
Annika Lindberg, enhetschef tegs hemtjänst § 6
Annette Johnsson, verksamhetschef din kommunala hemtjänst § 6
Mairon Åhlin, verksamhetsutvecklare § 7
Susanna Stenlund, verksamhetschef utredning äldre § 7
Christina Lundgren, chef fastighetsförvaltningen § 8
Anette Westin, enhetschef prevention § 8

§ 1

Upprop, val av justerare och justeringstid

Britt Jakobsson, PRO, utses att justera protokollet, tisdag den 18 februari kl. 10.30.

§ 2

Godkännande av dagordning

UPR godkänner förslaget till dagordning med en övrig fråga under § 9.

§ 3

Genomgång av föregående protokoll

Ordförande Carin Nilsson (S) går igenom förra sammanträdet's protokoll.

§ 4

Äldrenämndens årsbokslut 2019**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Madelaine Salomonsson, ekonomichef, berättar om äldrenämndens årsbokslut 2019 med fokus på ekonomin som slutade med ett plus på en halv miljon.

Äldrenämndens resultat för 2019 förklaras av vård- och omsorgsboende (-17,0 mnkr), hemtjänst i ordinärt boende (-8,0 mnkr), hälso- och sjukvård i hemmet (-2,5 mnkr), betalningsansvar (-2,5 mnkr), ej biståndsprövad verksamhet (+0,7 mnkr) samt gemensamma kostnader (+29,8 mnkr).

Underskottet inom vård- och omsorgsboende beror på ökade personalkostnader till följd av heltidsinförandet samt hälso- och sjukvårdsverksamheten, som under hösten arbetat med att minska kostnaderna genom färre bemanningssjuksköterskor.

Överskottet på gemensamma kostnader beror på att Lundagård vård- och omsorgsboende har varit stängd samt nämndens budget för oförutsedda kostnader. Från och med 2020 kommer boendet att vara i drift hela året, vilket innebär att det överskott som fungerat som ett mothåll mot övriga verksamheters ekonomiska underskott inte kommer att finnas under 2020.

Behovet av hembesök har ökat. Efterfrågan på arbetstekniska hjälpmedel inom hemtjänsten, som till exempel medicingivare, har också ökat. Det har varit positivt för att kunna hantera den ekonomiska utvecklingen.

Madelaine informerar också om fördelning av timmar mellan hemtjänsten i intern och extern regi. År 2014 hade den kommunala hemtjänsten en högre andel, det var en brytpunkt 2017 och 2019 har den privata hemtjänsten en högre andel.

Frågor/medskick

Christer Hansson, PRO, lämnar in ett antal frågor till förvaltningen. Ordförande informerar om att UPR kommer att få ta del av svaren.

Bilagor

Presentation

Äldrenämndens årsbokslut 2019

§ 5

Rörelserikedom för seniorer 2020 och återrapportering av 2019 års aktiviteter**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Therese Dahlberg, arbetsledare friskvård och Sofia Eriksson, friskvårdskoordinator, informerar om seniorsatsningen "Rörelserikedom för seniorer 2020" och återrapporterar hur medlen använts 2019. Det handlar om en gemensam satsning på fysisk aktivitet för seniorer från äldrenämnden och fritidsnämnden och som har genomförts inom Avdelning Bad på de olika anläggningarna; Vallabadet Hörnefors, Sävar Simhall, Hemgårdens bad, Storsjöhallen Holmsund och på Navet i Umeå.

Satsningen har utvecklats över tid. Nolia-satsningen har blivit välbesökt. Navet-kortet var helt subventionerat 2018, men 2019 subventionerades kortet endast med 10 procent eftersom det var många som löste kort men endast använde de en gång. Under föregående år har de haft fler event och pop-up aktiviteter i syfte att nå inaktiva seniorer.

Frågor/medskick

- Barbro Kjellberg, SKPF, menar att det är för låg subventionering med 10 procent på Navet-kortet. Det blir fortfarande en ganska hög kostnad för den äldre, vilket gör att de inaktiva inte tecknar korten.
- Britt Jakobsson, PRO, frågar om hur lokalerna i stadsdelarna används. Therese och Sofia har funderat på om de kan ha fler aktiviteter, dock begränsar antalet ledare. I dagsläget är det de själva som är ute och håller i aktiviteterna.
- Anna-Lisa Johansson, PRO, framför att det är brist på ledare även när PRO försöker anordna olika fysiska aktiviteter och undrar om det finns möjlighet att stötta föreningarna med ledare. Frågan tas med inför fortsatt planering.
- Christer Hansson, PRO, efterfrågar en uppföljning av Otago-metoden som UPR tidigare fått information om vid en temadag om fall. Ordförande informerar om att kännedom om metoden finns inom verksamheten. Biståndshandläggaren avgör vilken typ av träning som personen får.

Bilagor

Presentation

Plan för fysisk aktivitet Rörelserikedom för seniorer 2020 och återrapportering av använda medel 2019

§ 6

Personcentrerat arbetssätt inom Tegs hemtjänst**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Annika Lindberg, enhetschef Tegs hemtjänst, informerar tillsammans med Anette Johnsson, verksamhetschef, om ett nytt personcentrerat arbetssätt inom tegs hemtjänst som bygger på kontaktmannaskap.

År 2018 gjorde Ersboda och Tegs hemtjänst ett studiebesök i Gävle och träffade två arbetslag. Sedan valdes Tegs hemtjänst ut som pilot för att testa arbetssättet, som de numera kallar för Umeå-modellen.

Arbetssättet bygger på att måndag och fredag får varje brukare besök av sin kontaktperson. Tegs hemtjänst är indelat i ett geografiskt område, de är schemalagda att alltid vara i tjänst att jobba på en viss rutt. Det finns 14 rutter per dag som det arbetar kontaktpersoner på.

Kontinuiteten och antalet personer som besöker brukaren har förbättrats. Från att ha varit 14–15 personer är de nu mellan 8–9 personer i snitt.

Första halvåret 2019 behövde de tillskott i bemanningen för att klara det nya arbetssättet. Under hösten har de ställt om och i december visade siffrorna att det gick ihop ekonomiskt. Förhoppningen är att det håller i sig, men Anette vill se att det går runt ekonomiskt innan modellen kan spridas till övriga hemtjänsten.

Bilaga

Presentation

§ 7**Matvaruinköp på internet****Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Mairon Åhlin, verksamhetsutvecklare inom digitalisering och välfärdsteknik i äldreomsorg och stöd och omsorg med organisatorisk hemvist inom enheten för stöd och utveckling informerar om en förstudie Matvaruinköp på internet.

På februarinämnderna ska äldrenämnden och individ- och familjenämnden ta beslut om att påbörja processen med en upphandling av leverantör av matvaruinköp på internet för brukare i ordinärt boende.

Kommunen står inför en demografisk utveckling som innebär svåra utmaningar att tillgodose behovet av vård och omsorg samt att kompetensförsörja socialtjänstens verksamheter. Matvaruinköp på internet både frigör tid för personalen att använda till brukarnära vård- och omsorgsinsatser och ökar möjligheten till delaktighet och självbestämmande för brukaren.

Idag tillbringar personalen en kort tid i hemmet, medan merparten går åt till transport till/från butik och att handla. Med matvaruinköp på internet kommer en längre tid att tillbringas hemma hos den enskilde för planering av inköp via en surfplatta. Beställningen genomförs av brukaren själv, tillsammans med eller av personalen. Totala insatsen blir kortare, men mer tid tillbringas med brukaren.

Det är få personer som följer med till affären, de flesta orkar eller vill inte. Den sociala aktivitet som det har inneburit kan bättre tillgodoses genom beviljande av utomhusvistelse och promenader. Biståndshandläggaren ska bedöma om behovet utifrån socialtjänstlagen är att få komma ut och få en promenad eller att handla, och därefter besluta om rätt insats. Det finns dock inget som hindrar att promenaden leder till en affär för ett litet kompletteringsinköp.

I upphandlingen kommer kostnad för beställning och hemkörning att läggas på kommunen. Personen betalar endast för sina egna matvaror.

Frågor/medskick

Pensionärsorganisationerna ställer sig positiva till förslaget till matvaruinköp på internet, så länge det inte innebär minskad tid för brukarens behov.

Bilagor

Presentation

Förstudie: Matvaruinköp på internet

§ 8

Huset på torget/Seniorbyrå**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Christina Lundgren, chef på fastighetsförvaltningen, informerar om Huset på torget (arbetsnamn) ur ett fastighetsperspektiv. Tanken är att gamla turistbyråns lokaler på Renmarkstorget ska användas till en slags seniorbyrå dit seniorer kan vända sig för att få rådgivning och vägledning. Syftet att trygga sin ålderdom på ett bra sätt.

Gamla turistbyrån är en lokal som ska vara publik och centrumskapande. Denna typ av verksamhet passar bra in i lokalen. Det krävs också begränsade behov av anpassningar av lokalen.

Huset på torget blir en närvarande del i stadsmiljön som innebär ökad tillgänglighet för målgruppen äldre som ökar i samhället. Förslag på innehåll är demonstration av ny teknik, information om olika sätt att leva så självständigt som möjligt, nya tjänster på marknaden, bostäder för äldre m.m.

I dagsläget finns ingen tidsplan utan det är en tanke/på idéstadiet. Enheten för prevention inom äldreomsorgen har fått ett uppdrag att se över hur de ska kunna förändra sin verksamhet för att nå ut till fler än vad de gör idag. De är i dagsläget åtta medarbetare och de behöver tänka nytt. Det de vet är att det kommer att bli någon form av rådgivning.

Medskick/synpunkter

Pensionärsorganisationerna ställer sig positiva till planerna och lyfter att det ligger i linje med de tankar som funnits tidigare för Gamla bibliotekslokalen.

Britt Jakobsson, PRO, föreslår att de får möjlighet från pensionärsorganisationerna att delta i en referensgrupp för att hjälpa till i processen och utveckla tankarna kring verksamhetens innehåll. De känner mycket väl till vad äldre personer efterfrågar och önskar att få vara med i arbetet.

Ordförande ställer sig positiv till det och ger pensionärsorganisationerna i uppdrag att utse ett antal personer att delta i referensgrupp Huset på torget.

Bilaga

Presentation

§ 9

Korta punkter/återrapporter**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd godkänner verksamhetsberättelsen för 2019.

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Återremiss av avgifter för hemtjänst, hemsjukvård, dagvård och kost inom äldrenämnden och individ- och familjenämnden

Ordförande informerar om att i oktober 2019 fick rådet information om förslag till nya avgifter som äldrenämnden och individ- och familjenämnden skickade vidare till kommunfullmäktige. Förslaget återremitterades och den 30 januari 2020 tog äldrenämnden och individ- och familjenämnden ett nytt beslut om att föreslå kommunfullmäktige att fastställa avgifter för hemtjänst, hemsjukvård, dagvård och kost samt att dessa ska börja gälla från 1 april 2020. Några justeringar i underlaget har gjorts. Insatsen städ har lyfts ur hemtjänsttaxan. Nivåerna har justerats, dels för att insatsen städ har lyfts ur, dels för att minska steget från nivå 1 till 2.

Britt Jakobsson, PRO, frågar om personen betalar utifrån beviljad eller utförd insats? Om en person exempelvis vistas på sjukhus och inte tar del av insatsen, dras det då av från totalbeloppet eller måste personen betala för det ändå?

Svar: Vissa insatser har en fast månadsavgift, till exempel städ och hemsjukvårdsinsats. De insatser som ingår i hemtjänsttaxan (tex; tvätt, inköp, omvårdnad, ledsagning, tillsyn) slås ihop till en sammanlagd beräknad tid och personen placeras i någon av taxans tre nivåer. Avgiften reduceras efter att frånvaroperioden överstiger 8 dagar. Avgift för trygghetslarm reduceras inte.

Verksamhetsberättelse – Redovisning av Umeå kommuns pensionärsråds arbete 2019

Ordförande informerar om verksamhetsberättelsen för 2019. Ett tillägg kommer göras innan den skrivs under och skickas till kommunfullmäktige. Det handlar om deltagande i en referensgrupp som hållits ihop av AB Bostaden och avser planering av bostäder för äldre och åldersvänliga städer.

Elisabeth Bjuhr, SPF, poängterar vikten av att UPR får komma in i ett tidigare skede än tidigare. Det är viktigt att kommunen berättar om större förändringar i god tid innan de ska beslutas, exempelvis Servicehusen, så att pensionärsföreningarna får en reell chans att påverka. Ordförande föreslår att frågan diskuteras vidare i beredningsgruppen.

Bilaga

Verksamhetsberättelse, Redovisning av Umeå kommuns pensionärsråds arbete 2019

Aktuellt från styrelser och nämnder

Fritidsnämnden

Ari Leinonen (S), informerar om friluftsdagen samt att de nya bidragsreglerna kommer upp för beslut.

Byggnadsnämnden

Ulrik Berg (M) informerar om ett frukostmöte som planeras den 27 mars i Väven och som kommer handla om ensamhet och social hållbarhet i stadsplaneringen. Programmet kommer att skickas ut när det är klart.

Tekniska nämnden

Upphandling av entreprenörer för vinterväghållning samt en intern kompetensförsörjningsplan för tekniska nämnden är på gång.

Kommunstyrelsen

Tomas Wennström (S) informerar om att de har påbörjat budget- och investeringsprocessen. Nämnderna ska få komma in mycket tidigare vad gäller behov, investeringar osv.

§ 9

Övriga frågor

Curt Wiklund, PRO, önskar få en återkoppling kring varför kommunen ska avveckla servicehusen.

Ordförande hänvisar till den information som UPR fick vid förra sammanträdet 2019-12-06 om *Lokalförsörjningsinriktning för vård- och omsorgsboende*. Det handlar om förändringar som görs i flera steg.

I steg 1 tillskapas ett korttids- och rehabiliteringscentrum på Marielunds vård- och omsorgsboende. Dragonens och Aktrisen korttidsverksamheter flyttas dit.

I steg 2 bildas en resursenhet på Aktrisen för personer med större behov så som BPSD, personer som är oroliga, utåtagerande etc. Insatserna samlas på ett boende och blir ett s.k. kategoriboende.

Steg 3 innebär att servicehusen avvecklas succesivt. Anledningen är att det inte finns några personer som står i kö till dessa platser eftersom de som ansöker om plats idag har stora vård- och omsorgsbehov som bäst tillgodoses i särskilt boende. I dagsläget finns det platser som står tomma och inte blir uthyrda. På Västteg byggs det ett vård- och omsorgsboende som innebär att kommunen år 2023 kommer att ha fördubblat platserna på särskilt boende för att möta den geografiska utvecklingen.

På bostadsmarknaden finns en uppsjö av boendelösningar för äldre. AB Bostaden kommer att bygga fler hyreslägenheter för seniorer i form av seniorboenden och trygghetsboenden för personer som vill ha tryggheten att bo tillsammans. Vård- och omsorgsbehovet kommer att tillgodoses i hemmet.

Ordförande informerar om att UPR löpande kommer att få information om hur AB Bostaden arbetar med frågan.